

อธิบาศุภาสิตสุนทรภู่ สุนทรภู่สุนทรภู่

เนตรดาว ถนอมศรี

 | MAC EDUCATION

หนังสือสำหรับค้นคว้าอ้างอิง

อธิบายสุภาषิตสุนทรภู์ สุภาषิตสอนหญิง

สำหรับ

บุคคลทั่วไป

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ : วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม
ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เนตรดาว ถนอมศรี

อธิบายสภาวะจิตสุนทรภู่ สภาวะจิตสอนหญิง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

เนตรดาว ถนอมศรี.

อธิบายสภาวะจิตสุนทรภู่ สภาวะจิตสอนหญิง. -- กรุงเทพฯ : แม็ค, 2547.

104 หน้า.

1. สภาวะจิตและคำพังเพย. I. ชื่อเรื่อง.

398.9

ISBN : 974-9610-74-1

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

บริษัทขอสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามมิให้ผู้ใดนำส่วนหนึ่งส่วนใด หรือตอนหนึ่งตอนใด
ของเนื้อเรื่อง ภาพประกอบและอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ไปทำการคัดลอก
โดยวิธีพิมพ์ดีด เรียงตัว อัดสำเนา ถ่ายฟิล์ม ถ่ายเอกสาร
พิมพ์โดยเครื่องจักร หรือวิธีการอื่นใดเพื่อนำไปแจก จำหน่าย

พิมพ์ครั้งที่ : 2 พ.ศ. 2547 จำนวน : 3,000 เล่ม

ราคา 90 บาท

จัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

การสั่งซื้อ : ส่งรณาดัตี่ส่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว ในนาม อาจารย์พีระ พนาสุภน

9/99 อาคารแม็ค ขอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว แขวงจันทรเกษม

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0-2938-2022-7 แฟกซ์ 0-2938-2028

พิมพ์ที่ แบทโพร ปรันตัง

โทร. 0-2931-8857

คำนำ

หนังสืออธิบายสุภาชิตสุนทรภู่ สุภาชิตสอนหญิง เป็นหนังสือสำหรับค้นคว้าอ้างอิง สารการเรียนรู้ภาษาไทย สารที่ ๕ : วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท ๕.๑ : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง

เนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย ความหมายของสุภาชิต ที่มาของสุภาชิต ลักษณะของสุภาชิต รูปแบบของสุภาชิต สุภาชิตพื้นบ้าน สุภาชิตพื้นบ้านของภาคต่างๆ สุภาชิตกวีนิพนธ์ โคลงสุภาชิต กลอนสุภาชิต ดอกสร้อยสุภาชิต สุภาชิตของสุนทรภู่ รูปแบบสุภาชิตของสุนทรภู่ ชีวิตประวัติ สุนทรภู่ ผลงานนิพนธ์ของสุนทรภู่ สุภาชิตสอนหญิง และอธิบายสุภาชิต สอนหญิง

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด หวังเป็นอย่างยิ่งว่า อธิบายสุภาชิตสุนทรภู่ สุภาชิตสอนหญิง จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อความรู้ ความเข้าใจในวรรณกรรมของชาติ และสามารถนำมาปรับปรุงเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันได้

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

สารบัญ

สุภาชิตคืออะไร	๕
สุภาชิตของชาติต่างๆ	๖
ที่มาของสุภาชิต	๘
ลักษณะของสุภาชิต	๑๐
รูปแบบของสุภาชิต	๑๐
- สุภาชิตพื้นบ้าน	๑๐
- สุภาชิตกวีนิพนธ์	๑๔
สุภาชิตของสุนทรภู่	๑๗
รูปแบบสุภาชิตของสุนทรภู่	๒๔
ชีวประวัติของสุนทรภู่	๒๔
ผลงานนิพนธ์ของสุนทรภู่	๓๓
สุภาชิตสอนหญิง	๓๕
อธิบายสุภาชิตสอนหญิง	๓๘
- คำสอนสำหรับกุลสตรีวัยสาว	๓๘
- คำสอนสำหรับกุลสตรีวัยครองเรือน	๗๗
สรุปสุภาชิตสอนหญิง	๑๐๒
บรรณานุกรม	๑๐๔

สุภาชิตคืออะไร

สุภาชิต เป็นการรวมกันของคำ ๒ คำ คือ สุและภาชิต
 สุ แปลว่า ดี งาม ง่าย ใช้เติมหน้าคำต่างๆ ที่ต้องการบอก
 ถึงความดีงาม เช่น สุพรรณ สุรัตน์ ฯลฯ

ภาชิต แปลว่า คำกล่าว โดยทั่วไปใช้ได้ทั้งทางดีและทางเลว
 แต่ส่วนใหญ่หมายความว่า คำกล่าวที่เป็นคติ ซึ่งถือเป็นแนวทาง แบบ
 อย่าง หรือวิถีทางในการปฏิบัติตน

สุภาชิต จึงหมายถึง คำกล่าวที่เป็นคติ หรือเป็นแนวทาง
 และแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ อันนำไปสู่สิ่งดีงามของชีวิต

คำว่า ภาชิต เมื่อนำไปต่อท้ายคำว่า พุทธศาสนา ก็จะเป็น
 พุทธศาสนสุภาชิต ซึ่งมีความหมายว่า คำกล่าวที่เป็นแนวทางใน
 การประพฤติปฏิบัติไปสู่สิ่งดีงามทางพระพุทธศาสนาหรือหากนำไปต่อ
 ท้ายคำว่า พุทธ ก็จะเป็น พุทธสุภาชิต ซึ่งมีความหมายว่า คำกล่าว
 ที่เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติไปสู่สิ่งดีงามขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ถ้านำคำว่า ภาษิต ไปต่อท้ายคำว่า พุ ซึ่งแปลว่า ชั่ว เลว
ทราม ยาก ลำบาก จะอ่านออกเสียงว่า พุพภาษิต หมายถึง ถ้อยคำ
ที่เป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในทางชั่วร้าย เลว
ทราม

สุภาษิตของชาติต่างๆ

สุภาษิตมีอยู่ทุกชาติทุกศาสนา แม้จะแตกต่างกันด้านภาษา
แต่ในด้านความหมายและประโยชน์แล้ว สุภาษิตของทุกชาติล้วนแต่
มีจุดมุ่งหมายสอนให้เป็นคนดี เช่น

สุภาษิตจีน

มังกรย่อมออกลูกเป็นมังกร นกพิเศษย่อมออกลูกเป็นนกพิเศษ
หมายความว่า ชาติตระกูลใดก็ต้องมีลูกชาติตระกูลนั้น

ความหิวแก้ด้วยอาหาร ความโง่แก้ด้วยการศึกษา

หมายความว่า อาหารคือสิ่งที่ทำให้หายหิว การศึกษาคือ
สิ่งที่ทำให้หายโง่

สุภาษิตญี่ปุ่น

ห่างพันไมล์ ย่อมเริ่มไปตั้งแต่ก้าวแรก

หมายความว่า หนทางไกลแค่ไหนก็จะใกล้เข้ามาเมื่อเริ่ม
ออกเดินเพียงก้าวเดียว

เมื่อดกรวดในลำธาร คิดว่ามันเป็นเพชร

หมายความว่า คนโง่จะคิดว่าตัวเองฉลาด คนไร้ค่าจะคิด
ว่าตนมีค่าสูง

สุภาษิตอังกฤษ

มาสายดีกว่าไม่มาเลย

หมายความว่า แม้จะลงมือทำช้ากว่าคนอื่น แต่ก็ยังดีกว่า
ไม่ได้ลงมือทำ

ความมอดสาหะเป็นบิดาแห่งความสำเร็จ

หมายความว่า ความมานะพยายาม ตั้งอกตั้งใจในการ
ประพฤติปฏิบัติ จะทำให้ทุกสิ่งก้าวไปสู่ความสำเร็จ

สุภาษิตฝรั่งเศส

ความเกียจคร้านเป็นมารดาแห่งความชั่วทั้งปวง

หมายความว่า ความเกียจคร้านจะนำไปสู่การทำความชั่ว
น้ำที่สะหยด เขาะหินได้

หมายความว่า สิ่งที่ยากยิ่งประการใด หากค่อยทำไปก็
สามารถสำเร็จได้

สุภาษิตเยอรมัน

เรียนเมื่อน้อย ทำเมื่อแก่

หมายความว่า ต้องรู้จักหน้าที่ว่าควรจะทำสิ่งใดเวลาใด
ขึ้นบันไดต้องเริ่มจากขั้นแรก

หมายความว่า ทุกสิ่งทุกอย่างต้องเริ่มจากจุดเริ่มต้น

สุภาษิตตุรกี

ระหว่างฝนตกควรรองน้ำให้เต็มตุ่ม

หมายความว่า เมื่อมีโอกาสก็ควรใช้โอกาสนั้นให้เกิด
ประโยชน์อย่างเต็มที่

ทำโดยไม่หวังผล ดีกว่าไม่ทำอะไรเลย

หมายความว่า การทำงานโดยไม่มีความหวังดีก็ยังดีกว่า
เกียจคร้าน

สุภาษิตเปอร์เซีย

อย่าพูดก่อนทำ ควรทำเสียก่อนค่อยพูด

หมายความว่า ไม่ควรทำงานด้วยปากแต่ควรทำงานด้วย
การปฏิบัติ

เราจับคนได้ที่ลิ้นของเขา แต่เราจับวัวได้ที่หางของมัน

หมายความว่า คนมีจุดอ่อนที่คำพูด สัตว์มีจุดอ่อนที่ร่างกาย

ที่มาของสุภาษิต

สุภาษิตเป็นสิ่งบอกความเจริญงดงามของชาติ ที่เกิดจากการสั่งสมทางด้านภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และวิถีทางแห่งการดำรงชีวิตมนุษย์ ทุกชาติทุกภาษาล้วนมีสุภาษิตเป็นของตนเอง ซึ่งบางครั้งก็มีความหมายพ้องกับชาติอื่นๆ แต่บางครั้งก็มีความหมายเฉพาะชาติของตน สำหรับชาติไทย สันนิษฐานว่า มีคำกล่าวที่เป็นคติสอนใจหรือสุภาษิตมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยโดยแต่งเป็นคำที่มีพยางค์เดียว ซึ่งเชื่อว่าเดิมเป็นพระบรมราโชวาทที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชสั่งสอนประชาชน ในภายหลังจึงมีผู้แก้ไขดัดแปลงผูกแต่งเป็นกวีนิพนธ์ ซึ่งเรียกกันว่า สุภาษิตพระร่วง ตัวอย่างเช่น

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา
อย่าใฝ่เอาทรัพย์สิน

ให้หาสินเมื่อใหญ่
อย่าร้ออันแก่ความ